

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o profesionalnoj mirovini (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 140-01/18-01/01, urbroja: 65-18-03, od 24. siječnja 2018. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16 i 69/17), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o profesionalnoj mirovini (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o profesionalnoj mirovini, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru, aktom od 23. siječnja 2018. godine, iz sljedećih razloga.

Ovim Prijedlogom zakona predlagatelj Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru predlaže donošenje Zakona o o profesionalnoj mirovini na način kojim bi se u sustav mirovinskog osiguranja uveo paralelan sustav ostvarivanja prava na mirovinu, odnosno nova vrsta prava iz mirovinskog osiguranja za osiguranike koji rade na poslovima i zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem.

Naime, Vlada Republike Hrvatske ističe da se ovim Prijedlogom zakona, bez prethodne stručne verifikacije unaprijed postavljenih kriterija i uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu za kategorije osiguranika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada, u sustav mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti uvodi institut profesionalne mirovine, najniže profesionalne mirovine, razmjerne profesionalne mirovine, razmjerne starosne i prijevremene starosne mirovine te kombinacija razmjerne profesionalne mirovine i razmjerne starosne ili prijevremene starosne mirovine.

Uz to, smatramo bezpredmetnim propisivanje kroz Prijedlog zakona prenošenje u pravni poredak Republike Hrvatske Direktive Vijeća 79/7 od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima

socijalne sigurnosti, budući da je Zakon o mirovinskom osiguranju već usklađen s navedenom Direktivom.

Vlada Republike Hrvatske također ističe da se u Prijedlogu zakona suštinski ne preispituje osnovanost i stvarna potreba primjene „povećanog staža“ za pojedina radna mjesta, već se razrađuju modaliteti ostvarivanja novog prava na „zatečenom stanju“ (bez prethodnih stručnih podloga i analiza koje se odnose na određivanje razdoblja nakon kojeg određene kategorije osiguranika zbog izloženosti štetnim uvjetima rada tijekom punog radnog vijeka ne mogu ostvariti pravo na starosnu mirovinu). Smatramo da se sustav mora temeljiti na zaštiti na radu i prevenciji, a samo tamo gdje nije moguće osigurati eliminaciju štetnosti na uvjete rada treba osigurati ostvarivanje prava pod jednakim uvjetima. U tijeku su aktivnosti koje su usmjerene da se važeći sustav „beneficiranog“ staža revidira na osnovi postojeće metodologije (i s tim u vezi propisanih kriterija), kojim će se utvrditi daljnja osnovanost primjene za dio radnih mjesta i zanimanja na kojima nije moguće otkloniti rizik nastupa invalidnosti protekom određenih godina u obavljanju navedenih poslova, a ne u okviru postojećeg stanja omogućiti ostvarivanje „novih“ prava iz mirovinskog osiguranja.

Vlada Republike Hrvatske smatra da predloženi zakon nije na odgovarajući i cjeloviti način uredio prava za pojedine skupine osiguranika, jer Prijedlog zakona uređuje prava na profesionalnu mirovinu za različite skupine osiguranika čija su prava, zbog specifičnosti, sada uređena s više zakona. Osim toga Prijedlog zakona široko zadire u postojeći mirovinski sustav na neodgovarajući i složen način, s nejasnim učincima na prava iz mirovinskog osiguranja osiguranika obuhvaćenih ovim Prijedlogom zakona.

Naime, u odnosu na pojedine posebne propise, za osiguranike koji prava na mirovinu ostvaruju prema posebnim propisima (djelatne vojne osobe, policijske službenike, ovlaštene službene osobe, pirotehničare, pomorce) smatramo da bi se navedenim Prijedlogom zakona umanjila postojeća razina prava iz mirovinskog osiguranja gore navedenih kategorija osiguranika. Osobito ističemo da, s obzirom na značaj i ulogu Oružanih snaga Republike Hrvatske i specifičnost vojne službe, ona treba biti uređena posebnim propisom, kao što je to uređeno i do sada. Također smatramo da predloženi zakon ne daje sustavna rješenja za sve kategorije osiguranika koji prava na mirovinu ostvaruju prema posebnim propisima, primjerice za kategorije djelatnih vojsnih osoba (od ugovornih vojnika do visokih časnika). Nadalje, za pojedine kategorije osiguranika, primjerice pomorce, primjena rješenja navedenih u Prijedlogu zakona, kao što je povećavanje uvjeta minimalnog staža osiguranja od 15 godina, na 20 godina staža osiguranja, dovela bi do nemogućnosti ostvarivanja prava na mirovinu članova posade broda putem instituta staža osiguranja s povećanim trajanjem, zbog uvjeta većeg efektivnog staža osiguranja s jedne strane i nižih dobnih uvjeta s druge strane u odnosu na odredbe Pomorskog zakonika (Narodne novine, broj 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15).

Vlada Republike Hrvatske naglašava da se ovim Prijedlogom zakona u sustav mirovinskog osiguranja uvodi novo pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem i za razdoblja u kojima je osiguranik radio na radnom mjestu, zanimanju, poslovima odnosno dužnostima, na kojima se staž računa s povećanim trajanjem s pola ili više od pola punog radnog vremena. Prema važećim propisima pravo na staž osiguranja s povećanim trajanjem ima osiguranik samo za razdoblja u kojima je radio s punim radnim vremenom ili skraćenim radnim vremenom koje se prema posebnom zakonu ili kolektivnom ugovoru izjednačava s punim radnim vremenom, na radnom mjestu, zanimanju i poslovima na kojima se staž računa u povećanom trajanju.

Nadalje naglašavamo, da su uvjeti starosne dobi za profesionalnu mirovinu neusklađeni s uvjetima prema općem propisu - Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/13, 151/14, 33/15, 93/15 i 120/16). Primjerice, prema važećim zakonima, dobna granica za starosnu mirovinu za osiguranike koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem smanjuje se za određeni broj godina, ali se promjene uvjeta za starosnu mirovinu prema općem propisu na odgovarajući način odražavaju i na osiguranike koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem, a u predloženom zakonu navedene međuovisnosti nema. Pravo na profesionalnu mirovinu mogu ostvariti osiguranici s navršenih 20 godina efektivno provedenih na poslovima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, kada navrše propisanu dob, odnosno kada navrše od 50 do 56 godina i 8 mjeseci života, ovisno o kategoriji u koju su razvrstani. U slučaju kada je osiguranik radio na poslovima ili zanimanjima različitog stupnja benefikacije, odnosno kategorizacije ne propisuje se uvjet godina života, već se propisuje način utvrđivanja uvjeta starosne dobi. Starosna dob kao jedan od uvjeta za priznanje prava na profesionalnu mirovinu izračunava se na način da se utvrdi ukupno trajanje staža osiguranja provedeno na svim kategoriziranim poslovima u punim godinama i mjesecima te se utvrđuju udjeli pojedinog trajanja svakog zaposlenja za pojedina razdoblja s obzirom na različit stupanj benefikacije u odnosu na ukupno trajanje zaposlenja. Smatramo da se ovako propisanim odredbama o uvjetima za ostvarivanje prava na profesionalnu mirovinu, narušava postojeći sustav mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti. Stoga smatramo da se odredbama o uvjetima za ostvarivanje prava na profesionalnu mirovinu, sadržanim u Prijedlogu zakona, narušava postojeći sustav mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti. Uz to, ovim Prijedlogom zakona se u mirovinski sustav uvodi još jedan poseban propis, koji daje kumulaciju prava iz mirovinskog osiguranja po tom posebnom propisu i po Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Također, smatramo da bi temeljem predloženih odredbi bilo otežano unaprijed utvrditi iznos mirovine u slučaju kada je osiguranik radio na poslovima ili zanimanjima različitog stupnja benefikacije, naročito za kombiniranu mirovinu. Osim toga, u slučaju kada je osiguranik radio na poslovima ili zanimanjima različitog stupnja benefikacije, za samog osiguranika bilo bi teško utvrditi kada će ispuniti uvjet potrebne starosne dobi za profesionalnu mirovinu. Primjerice, iz Prijedloga zakona ne može se zaključiti je li opisani način izračuna mirovine povoljniji za policijske službenike od uvjeta propisanih člankom 6. Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, broj 128/99, 16/01, 22/02, 41/08, 97/12 i 118/12) te je nužno da se jasno propiše način izračuna visine mirovine za policijske službenike, kako bi svaki policijski službenik na osnovu duljine radnog staža, stečenog policijskog zvanja i visine osobnih primanja mogao utvrditi visinu svoje mirovine. Osim navedenog, Prijedlog nije u skladu niti sa intencijom dužeg ostanka u svijetu rada, koji je jedan od temelja za postizanje adekvatnosti mirovina i održivost mirovinskog sustava.

Vlada Republike Hrvatske ističe da je predloženi način utvrđivanja uvjeta za priznanje prava na mirovinu nerazumljiv, naročito za osobe izvan sustava mirovinskog osiguranja, jer uz ovako predložen način utvrđivanja uvjeta starosne dobi, osiguranici koji su makar i mali dio svog radnog vijeka proveli na poslovima na kojima se staž beneficira neće znati kada ispunjavaju uvjete za mirovinu.

Vlada Republike Hrvatske smatra da nije jasan cilj i svrha predloženog zakona, jer se uz zadržavanje postojećeg stanja u vezi sa stažem osiguranja s povećanim trajanjem, uvode nove vrste prava u sustav mirovinskog osiguranja što značajno povećava troškove državnog proračuna. Osim toga iz Ocjene stanja ne proizlazi da su provedene analize koje su

neophodne za izradu ovog Prijedloga zakona, odnosno ne ukazuje se na prethodne stručne podloge i analize koje se odnose na određivanje razdoblja nakon kojeg određene kategorije osiguranika zbog izloženosti štetnim uvjetima rada tijekom punog radnog vijeka ne mogu ostvariti pravo na starosnu mirovinu. Ponovno ističemo da se sustav staža osiguranja sa povećanim trajanjem mora temeljiti na zaštiti zdravlja na radu i prevenciji invalidnosti, a samo tamo gdje nije moguće osigurati eliminaciju štetnosti na uvjete rada, potrebno je osigurati ostvarivanje prava pod jednakim uvjetima.

Također smatramo da nije jasan način određivanja visine mirovine. Naime, Prijedlogom zakona propisuje se ostvarivanje prava na razmjerni dio profesionalne mirovine uz starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu ostvarenu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Razmjerni dio profesionalne mirovine određuje se na osnovi navršenog staža osiguranja s povećanim trajanjem, a može se zaključiti da se starosna i prijevremena starosna mirovina određuje na osnovi ukupnog mirovinskog staža, dakle i s razdobljima tzv. beneficiranog staža. Time se ova odredba dovodi u suprotnost s jednim od osnovnih načela mirovinskog osiguranja, da se za isti staž i plaće može koristiti samo jedna mirovina, i to povoljnija, ako se stekne mogućnost stjecanja prava na mirovinu prema više zakona.

Vlada Republike Hrvatske ističe da su netočni podaci o povećanim rashodima državnog proračuna po osnovi predloženog Zakona koji su navedeni u gotovo jednakim svotama od 29.070.000 kn za 2018., 2019. i 2020. godinu, jer bi ovi rashodi trebali imati tendenciju znatno većeg rasta od navedenog u ocjeni potrebnih sredstava. Nadalje, ističemo da navedena procjena ne uključuje sva potrebna sredstva za provedbu predloženog Zakona, kao i to da nije predložen način pokrivanja povećanih rashoda, što nije prihvatljivo, osobito stoga što je člankom 15. Zakona o proračunu (Narodne novine, broj 87/08, 136/12 i 15/15) propisano da prijedlozi zakona, kao dio fiskalne procjene posljedica za proračun, moraju sadržavati i prijedloge za pokrivanje povećanih rashoda proračuna.

Vlada Republike Hrvatske napominje da institut posebnog osiguranja, odnosno profesionalne mirovine ne uređuju sve države članice Europske unije, već su nacionalnim zakonodavstvom propisani osobni obuhvat odnosno krug osoba obuhvaćenih sustavom te prava i uvjeti pod kojima se prava ostvaruju. Kako bi se omogućila sloboda kretanja osoba unutar Europske unije, izrađen je sustav pravila za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti. Navedena pravila ne zamjenjuju nacionalna zakonodavstva, niti zabranjuju razlike među njima.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ne podržava donošenje predmetnog Prijedloga zakona te predlaže da se isti ne prihvati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada Republike Hrvatske je odredila mr. sc. Marka Pavića, ministra rada i mirovinskoga sustava, Majdu Burić, državnu tajnicu Ministarstva rada i mirovinskoga sustava i Melitu Čičak, pomoćnicu ministra rada i mirovinskoga sustava.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

HRVATSKI SABOR

KLASA: 140-01/18-01/01

URBROJ: 65-18-03

Zagreb, 24. siječnja 2018.

P.Z. br. 276

50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Primljeno:		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
022 03 / 18 12 / 04	1	
Uredžbeni broj:	Pril.	Vrij.
65-18 01	1	

05, 02

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Prijedlog zakona o profesionalnoj mirovini**, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika SDP-a, aktom od 23. siječnja 2018. godine.

PREDSJEDNIK

Gordana Jandroković

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a**

Klasa:

Urbroj:

Zagreb, 23. siječanj 2018.

Hs**NP*140 01/18 01/01*6532 2-18 01**Hs

P.Z. br. 276

REPUBLIKA HRVATSKA			
65 - HRVATSKI SABOR			
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6			
Primljeno:		24-01-2018	
Klasifikacijska oznaka	140-01/18-01/01	Org. jed.	6.5
Uredbeni broj	6532-2-18-01	Pril.	1
		Vrij.	

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika SDP-a podnosi Prijedlog zakona o profesionalnoj mirovini.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela određeni su zastupnici Davor Bernardić, Arsen Bauk, Boris Lalovac, Mirando Mrsić, Darko Parić i Milanka Opačić.

**PREDSJEDNIK KLUBA
ZASTUPNIKA SDP-a**

Arsen Bauk

PRIJEDLOG ZAKONA O PRIJEDLOG ZAKONA O PROFESIONALNOJ MIROVINI

Zagreb, siječanj 2018.

PRIJEDLOG ZAKONA O PROFESIONALNOJ MIROVINI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o profesionalnoj mirovini sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. i članka 56. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst 5/2014).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

Ocjena stanja

Sustav obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj uređen je temeljnim Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/2013, 151/2014, 33/2015, 93/2015 i 120/2016 – u daljnjem tekstu: Zakon o mirovinskom osiguranju) kojim je uređeno obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti te Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/2014 i 93/2015) i Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima (Narodne novine, broj 22/2014), kojima je uređeno obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Sustav obveznog mirovinskog osiguranja uređen je i nizom posebnih zakona kojima se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja za određene kategorije osiguranika na drugačiji način, bilo da se radi o posebnim uvjetima pod kojima se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja, bilo da se radi o posebnom načinu izračuna visine mirovina koje osiguranicima pripadaju prema tim propisima. Tim se propisima ostvarivanje prava u pravilu uređuje na povoljniji način u odnosu na istovjetna prava u općem sustavu. Vrsta i opseg prava prilagođeni su kategorijama osiguranika na koje se odnose i primjereni su njihovim potrebama sukladno sveukupnim gospodarskim kretanjima.

Tako je Pomorskim zakonikom (Narodne novine, broj 181/2004, 76/2007, 146/2008, 61/2011, 56/2013 i 26/2015 – u daljnjem tekstu: Zakonik) na poseban način uređeno ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja osiguraniku – članu posade broda te je na drugačiji način u odnosu na opći propis uređeno računanje staža s povećanim trajanjem. Zakonom o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja (Narodne novine, broj 153/2005 i 152/2008 – u daljnjem tekstu: Zakon o posebnim pravima) na poseban način uređeno ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja zaposlenicima na poslovima razminiranja u smislu propisivanja posebnih uvjeta za ostvarivanje prava te je na drugačiji način u odnosu na opći propis uređeno računanje staža s povećanim trajanjem, zatim je Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, broj 128/99, 129/2000, 16/2001, 22/2002, 41/2008, 97/2012 i 118/2012 - u daljnjem tekstu: Zakon o DVO, PS i OSO) na poseban način uređeno ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja

djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika, djelatnika u sigurnosno-obavještajnim službama i službenika na poslovima izvršavanja kazne zatvora, u smislu propisivanja posebnih uvjeta za ostvarivanje prava, kao i posebnog načina određivanja visine prava koja, prema odredbama tog propisa, pripadaju korisnicima te je za djelatne vojne osobe na drugačiji način u odnosu na opći propis uređeno računanje staža s povećanim trajanjem. Zakonom o stažu osiguranja u povećanom trajanju (Narodne novine, broj 71/1999, 46/2007, 41/2008 i 61/2011 – u daljnjem tekstu: Zakon o stažu) propisano je sniženje dobne granice propisane za stjecanje prava na mirovinu ovisno o dužini razdoblja za koje se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i stupnju povećanja staža osiguranja kao npr. baletnim plesačima, kontrolorima letenja, monterima, bušačima, vozačima teških vozila, ronionicima i dr.

S obzirom na potrebu jednoznačnog uređenja prava iz mirovinskog osiguranja, u uvjetima nepovoljnog omjera osiguranika i korisnika u sustavu mirovinskog osiguranja, kao i nepovoljnih demografskih kretanja te posljedica gospodarske krize u kojoj se našla Republika Hrvatska, posebice se nastoji do sada prilično široka prava za pojedine kategorije osiguranika približiti općem mirovinskom sustavu.

Slijedom toga, predlaže se donošenje novog zakonskog propisa, kojim bi se uvjeti za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja za određene kategorije osiguranika (osiguranici kojima se pravo na mirovinu priznaje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ali im se dobna granica propisana za stjecanje prava na mirovinu snižava prema uvjetima iz Zakona o stažu kao npr. baletni plesači, kontrolori letenja, monter, bušači, vozači teških vozila, ronionici i dr., zatim članovi posade broda, profesionalni vatrogasci, zaposlenici na poslovima razminiranja, državni službenici - djelatne vojne osobe, policijski službenici, ovlaštene službene osobe pravosuđa, osobe s posebnim ovlastima u sigurnosno-obavještajnom sustavu) uredili na nešto povoljniji način od općeg propisa, ali bi se na način određivanja visine tih prava uvijek primijenio opći propis, Zakon o mirovinskom osiguranju, što do sada nije uvijek bio slučaj.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Ovim se Zakonom predlaže urediti ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja onih kategorija osiguranika koji stječu pravo na mirovinu uz sniženje dobne granice ovisno o dužini razdoblja za koje se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i stupnju povećanja staža osiguranja, prvenstveno propisivanjem posebne dobne granice za ostvarivanje prava, uvažavajući činjenicu da obavljanje poslova na kojima rade osiguranici na koje se Zakon odnosi iziskuju izuzetne napore te da se ne mogu obavljati do godina starosti koje su propisane kao dobna granica za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja Zakonom o mirovinskom osiguranju. Zakonom se također propisuje poseban uvjet staža osiguranja kojeg osiguranik mora navršiti u efektivnom trajanju, a koji iznosi najmanje 20 godina, ukoliko želi temeljem ovoga Zakona ostvariti pravo na mirovinu. Zakonom se uređuje mogućnost ostvarivanja posebne (profesionalne) mirovine te se daje mogućnost ostanka u svijetu rada i nakon navršenih uvjeta za ostvarivanje prava na tu mirovinu. Naime, omogućava se korištenje dijela te mirovine uz rad te kasnije postoji mogućnost ostvarivanja prava na mirovinu i prema općem propisu. Cilj je propisa osigurati određeni stupanj socijalne sigurnosti onim osiguranicima kojima poslovi ne dozvoljavaju da ih se obavlja do propisane

dobne granice za ostvarivanje prava na mirovinu te uzrokuju potrebu prestanka obavljanja tih poslova prije propisane starosne dobi za ostvarivanje prava na mirovinu. Međutim, mogu raditi na nekim drugim, manje zahtjevnim poslovima, pa će im se omogućiti da uz rad na drugim poslovima primaju i dio mirovine koju su stekli obavljanjem posebnih kategoriziranih poslova.

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Donošenjem Zakona osigurat će se preduvjeti za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja za posebne kategorije osoba koje obavljaju poslove koji im uslijed opasnosti, štetnosti i psihofizičkih napora koje uzrokuju prilikom njihovog redovnog obavljanja ne dozvoljavaju da rade dovoljno dugo kako bi prava iz mirovinskog osiguranja mogli ostvariti prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Prijedlogom zakona uspostaviti će se sustav prava iz mirovinskog osiguranja, koja će se ostvarivati temeljem ispunjenja posebnih uvjeta, ali će se način određivanja tih prava maksimalno približiti načinu određivanja prava u općem mirovinskom sustavu.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Sredstva za provedbu predloženog zakona osiguravaju se u državnom proračunu unutar glave 086 Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, razdjela 08620 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Budući da se ovim prijedlogom zakona omogućuje stjecanje, određivanje i korištenje prava na mirovinu kategorija osiguranika koji ostvaruju pravo na mirovinu ranije od ostalih kategorija osiguranika, a koji su tijekom svojeg radnog vijeka ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem i kojima se uz dodatno zapošljavanje omogućava korištenje profesionalne mirovine, predviđa se povećanje rashoda državnog proračuna za 29.070.000 kn u 2018. godini, 29.500.000 kn u 2019. godini i 29.950.000 kn u 2020. godini.

PRIJEDLOG ZAKONA O PROFESIONALNOJ MIROVINI

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet zakona

Ovim se Zakonom uređuju prava i uvjeti za ostvarivanje prava iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti za osiguranike kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema važećim propisima.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti (79/7/EEZ, SL L 6/24 od 10. 1. 1979.).

Članak 3.

Osobni obuhvat

(1) Osiguranika iz članka 1. ovoga Zakona čine osiguranici kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema općem propisu o stažu osiguranja u povećanom trajanju, osiguranici kojima se uvjeti za ostvarivanje prava i staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema zakonima kojim se uređuju mirovinska prava tih osiguranika te osiguranici kojima je na poseban način propisano ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.

(2) Osiguranici iz stavka 1. ovoga članka kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem računa prema općem propisu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem jesu osiguranici zaposleni na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima, osiguranici kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje toga posla osim osiguranika iz stavka 3. i 4. ovoga članka Zakona te osobe s invaliditetom.

(3) Osiguranici kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema propisima kojim se uređuju mirovinska prava tih osiguranika iz stavka 1. ovoga članka Zakona jesu:

1. zaposlenici na poslovima razminiranja
2. profesionalni vatrogasci
3. članovi posade broda

(4) Posebnu kategoriju osiguranika iz stavka 1. ovoga članka Zakona čine:

1. djelatne vojne osobe
2. policijski službenici

3. službene osobe u sigurnosno-obavještajnom sustavu
4. ovlaštene službene osobe u pravosuđu.

Članak 4. **Temeljni pojmovi**

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

1. Opći propis o stažu osiguranja s povećanim trajanjem je Zakon o stažu osiguranja s povećanim trajanjem
2. Osiguranici prema ovome Zakonu su osobe koje ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju kao osiguranici iz članka 9. stavka 1. točke 1. i članka 16. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju, ako ovim Zakonom nije drukčije uređeno
3. Zaposlenici na poslovima na poslovima pretraživanja, razminiranja, nadzora ili tehničkog izvida, u smislu ovoga Zakona, su pirotehničari zaposleni u trgovačkim društvima, kod obrtnika i Hrvatskom centru za razminiranje koji neposredno obavljaju poslove razminiranja, pirotehnički nadzornici i pirotehnički nadglednici zaposleni u Hrvatskom centru za razminiranje te inspektori Ministarstva unutarnjih poslova koji obavljaju poslove inspekcijskog nadzora nad obavljanjem poslova humanitarnog razminiranja
4. Profesionalni vatrogasac je državni službenik, odnosno pripadnik postrojbe profesionalnog vatrogasnog društva prema Zakonu o vatrogastvu
5. Član posade broda je osiguranik-član posade broda prema Pomorskom zakoniku
6. Djelatna vojna osoba je vojna osoba prema Zakonu o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske
7. Policijski službenik je policijski službenik prema Zakonu o policijskim poslovima i ovlastima, osim službenika strane policijske službe, koji je ovlašten obavljati policijske poslove temeljem međunarodnog ugovora, kao i službenik Ministarstva unutarnjih poslova koji obavlja poslove usko povezane s policijskim poslovima, prema Zakonu o policiji
8. Službena osoba u sigurnosno-obavještajnom sustavu je državni dužnosnik, odnosno državni službenik s posebnim dužnostima i ovlastima u sigurnosno-obavještajnom sustavu prema propisima koji reguliraju sigurnosno-obavještajni sustav
9. Ovlaštena službena osoba pravosuđa je državni službenik-ovlaštena službena osoba prema Zakonu o izvršavanju kazne zatvora
10. Profesionalna mirovina je mirovina koju ostvaruje osiguranik prema odredbama ovoga Zakona, koji je nastavio raditi na istim poslovima ili nakon prestanka radnog odnosa na tim

poslovima kada ispuni uvjete starosti i navršenog staža osiguranja s povećanim trajanjem na poslovima osiguranika iz članka 3. ovoga Zakona.

11. Razmjerni dio prijevremene starosne mirovine i starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju je dio mirovine koju korisnik profesionalne mirovine može ostvariti uz profesionalnu mirovinu, a stječe je nakon ostvarene mirovine na osnovi mirovinskog staža iz razdoblja zaposlenja ili obavljanja djelatnosti bez uračunavanja staža osiguranja s povećanim trajanjem.

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 6.

(1) Odredbe ovoga Zakona o određivanju profesionalne mirovine primjenjuju se na osiguranika koji je navršio najmanje 20 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju na radnom mjestu, zanimanju, poslovima odnosno dužnostima iz članka 3. ovoga Zakona sa pola ili više od pola punog radnog vremena osim kada je propisom drugačije određeno.

(2) Vrijeme provedeno na poslovima koje se računalo kao staž osiguranja s povećanim trajanjem prema propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovoga Zakona računa se u ukupni mirovinski staž za stjecanje prava i za određivanje mirovine.

(3) Osiguranik iz članka 3. stavka 4. ovoga Zakona ne ostvaruje pravo na mirovinu prema odredbama ovoga Zakona ako mu je služba prestala zbog počinjenog kaznenog djela, stegovnog prijestupa, uz nečastan otpust ili radi samovoljnog napuštanja službe.

II. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Članak 7.

Profesionalna mirovina

(1) Pravo na profesionalnu mirovinu prema ovome Zakonu ima osiguranik iz članka 3. ovoga Zakona kada navrši propisanu starosnu dob i najmanje 20 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju, prema kategoriji radnog mjesta, zanimanja, poslova i dužnosti iz članka 8. ovoga Zakona ako mu je prestao radni odnos odnosno služba na radnom mjestu, zanimanju, poslovima i dužnosti iz članka 3. ovoga Zakona.

(2) U vrijeme od 20 godina staža osiguranja iz stavka 1. ovoga članka, uračunava se i vrijeme provedeno u Domovinskom ratu u statusu hrvatskog branitelja u jednostrukom trajanju.

Članak 8.

Radna mjesta, zanimanja, poslovi i dužnosti iz članka 3. ovoga Zakona razvrstavaju se u četiri kategorije:

- u I. kategoriju ulaze radna mjesta, zanimanja, poslovi i dužnosti na kojima se svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima računa u staž osiguranja kao 18 mjeseci prema općem ili posebnom propisu iz članka 3. ovoga Zakona
- u II. kategoriju ulaze radna mjesta, zanimanja, poslovi i dužnosti na kojima se svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima računa u staž osiguranja kao 16 mjeseci prema općem ili posebnom propisu iz članka 3. ovoga Zakona
- u III. kategoriju ulaze radna mjesta, zanimanja, poslovi i dužnosti na kojima se svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima računa u staž osiguranja kao 15 mjeseci prema općem ili posebnom propisu iz članka 3. ovoga Zakona
- u IV. kategoriju ulaze radna mjesta, zanimanja, poslovi i dužnosti na kojima se svakih 12 mjeseci provedenih na tim radnim mjestima računa u staž osiguranja kao 14 mjeseci prema općem ili posebnom propisu iz članka 3. ovoga Zakona

Članak 9.

(1) Osiguranik iz članka 3. ovoga Zakona može ostvariti pravo na profesionalnu mirovinu pod sljedećim uvjetima:

- ako je radio na radnom mjestu I. kategorije kada navrši 50 godina života,
- ako je radio na radnom mjestu II. kategorije kada navrši 53 godine i 4 mjeseca života,
- ako je radio na radnom mjestu III. kategorije kada navrši 55 godina života,
- ako je radio na radnom mjestu IV. kategorije kada navrši 56 godina i 8 mjeseci života.

(2) Kada je osiguranik iz članka 3. ovoga Zakona radio na radnim mjestima, zanimanjima, poslovima i dužnostima različite kategorije, uvjet godina života izračunava se na način da se utvrđeno trajanje staža osiguranja u godinama i mjesecima provedeno na pojedinim kategoriziranim poslovima izrazi u decimalnom broju te se zatim utvrđuje udio trajanja pojedinog vremena provedenog na tim poslovima u odnosu na ukupno trajanje vremena provedenog na tim poslovima. Utvrđeni udio stavlja su u omjer sa propisanim godinama i mjesecima života za tu kategoriju radnog mjesta te zbroj tako izračunatih godina i mjeseci života izražen u decimalnom broju čini uvjet godina i mjeseci života za profesionalnu mirovinu.

(3) Kada je ukupni mirovinski staž navršen u godinama i mjesecima, tada se ukupni mirovinski staž računa tako da se za svaki dodatni mjesec navršenoga staža punim godinama dodaje po 0,0834.

(4) Iznimno, ako osiguranik iz članka 3. ovoga Zakona zbog potrebe posla ostaje u radnom odnosu na kategoriziranom radnom mjestu dulje od propisanih godina života iz stavka 1. ovoga članka ponovno mu se određuje profesionalna mirovina.

(5) Iznimno od članka 7. ovoga Zakona i stavka 1. ovoga članka osiguranik iz članka 3. stavka 3. točke 1. ovoga Zakona može ostvariti pravo na profesionalnu mirovinu neovisno o

godinama života kada navrší 25 godina mirovinskog staža od čega najmanje 8 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju na poslovima pretraživanja, razminiranja, nadzora ili tehničkog izvida. U staž osiguranja od 8 godina priznaje se vrijeme sudjelovanja u Domovinskom ratu u statusu hrvatskog branitelja u jednostrukom trajanju.

(6) Iznimno od članka 7. ovoga Zakona i stavka 1. ovoga članka Zakona osiguranik iz članka 3. stavka 4. točke 1. ovoga Zakona i članka 37. i 38. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/2013, 75/2015 i 50/2016) može ostvariti pravo na profesionalnu mirovinu kada navrší 50 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(7) Prava iz mirovinskog osiguranja utvrđena ovim Zakonom, ima i osoba koja na dan stjecanja prava na mirovinu nema svojstvo osobe iz članka 3. ovoga Zakona, ako ispunjava uvjet iz članka 7. do 10. ovoga Zakona.

Članak 10.

Profesionalna mirovina zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili potpunog gubitka radne sposobnosti

(1) Na ostvarivanje prava na invalidsku mirovinu osiguranika iz članka 3. ovoga Zakona primjenjuju se odredbe članka 56. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 157/2013, 151/2014, 33/2015, 93/2015 i 120/2016 – u daljnjem tekstu: Zakon o mirovinskom osiguranju).

(2) Kada zdravstvena komisija nadležnog ministarstva odnosno tijela sigurnosno obavještajnog sustava proglasi osiguranika iz članka 3. stavka 4. ovoga Zakona nesposobnim za obavljanje dužnosti odnosno poslova tijelo nadležno za vještačenje u mirovinskom osiguranju iznimno će utvrditi kod tog osiguranika najmanje postojanje djelomičnog gubitka radne sposobnosti za puno radno vrijeme ili potpunog gubitka radne sposobnosti, na temelju koje stječe pravo na profesionalnu mirovinu.

Članak 11.

Određivanje mirovine

(1) Na izračun profesionalne mirovine iz članka 7. i 10. ovoga Zakona primjenjuju se odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju.

(2) Osiguraniku se profesionalna mirovina iz članka 7. i 10. ovoga Zakona određuje primjenom članka 79. Zakona o mirovinskom osiguranju, a vrijednosni bodovi, prosječni vrijednosni bodovi te osobni bodovi prema članku 81. do 84. i 86. Zakona o mirovinskom osiguranju u bilo kojih za osiguranika najpovoljnijih uzastopnih 5 kalendarskih godina od 1. siječnja 1970. godine. Najpovoljniji prosječni vrijednosni bodovi računaju se tako da se zbroj vrijednosnih bodova podijeli s razdobljem za koje su obračunati.

(3) Polazni faktor za određivanje profesionalne mirovine iznosi 1,0

(4) Mirovinski faktor za određivanje:

1. profesionalne mirovine iznosi 1,0
2. profesionalne mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti iznosi 1,0
3. profesionalne mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iznosi 0,80

(4) Na izračun profesionalne mirovine iz članka 10. ovoga Zakona primjenjuju se odredbe članka 32. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(5) Polazni faktor za određivanje razmjerne mirovine iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona može iznositi najviše 1,0.

(6) Mirovina određena prema stavku 2. do 5. ovoga članka povećava se za 27%.

(7) Korisniku profesionalne mirovine iz članaka 7. i 10. ovoga Zakona, kojemu je određena mirovina niža od najniže mirovine odredit će se najniža mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

(8) Korisniku profesionalne mirovine iz članaka 7. i 10. ovoga Zakona, kojemu je određena mirovina viša od najviše mirovine određuje se najviša mirovina prema Zakonu o najvišoj mirovini.

Članak 12.

Ponovno određivanje profesionalne mirovine

(1) Korisnik mirovine koji je nakon stjecanja prava na profesionalnu mirovinu nastavio raditi na poslovima iz članka 3. ovoga Zakona i koji je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja ostvariti pravo na novu profesionalnu mirovinu. Nova mirovina odredit će se prema članku 11. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom stažu osiguranja s povećanim trajanjem i ostvarenim vrijednosnim bodovima za to razdoblje, prije i poslije ostvarivanja prava na profesionalnu mirovinu.

(2) Korisniku profesionalne mirovine iz članaka 7. i 10. ovoga Zakona najniža mirovina ne pripada za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti.

Članak 13.

Isplata mirovine

(1) Korisniku profesionalne mirovine koji se tijekom korištenja prava zaposli ili počne obavljati djelatnost isplata profesionalne mirovine nastavlja se od dana zaposlenja u visini 50% od pripadajuće svote mirovine.

(2) Korisniku profesionalne mirovine koji je do ostvarivanja prava na tu mirovinu navršio najmanje 25 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju, prema kategoriji radnog mjesta, zanimanja, poslova i dužnosti iz članka 8. ovoga Zakona i ako mu je prestao radni odnos odnosno služba na radnom mjestu, zanimanju, poslovima i dužnosti iz članka 3. ovoga Zakona, koji se tijekom korištenja prava zaposli ili počne obavljati drugu djelatnost isplata profesionalne mirovine nastavlja se od dana zaposlenja u visini 70% od pripadajuće svote mirovine.

(3) Iznimno korisniku profesionalne mirovine iz članka 9. stavak 6. ovoga Zakona koji se tijekom korištenja prava zaposli ili počne obavljati djelatnost isplata profesionalne mirovine nastavlja od dana zaposlenja u visini 25% od pripadajuće svote mirovine.

(4) Korisniku profesionalne mirovine koji nastavi raditi u istom sustavu na poslovima iz članka 3. ovoga Zakona ili se tijekom korištenja prava na profesionalnu mirovinu zaposli u istom sustavu na poslovima iz članka 3. ovoga Zakona ne isplaćuje se profesionalna mirovina.

Članak 14.

Usklađivanje mirovine

Mirovina ostvarena prema ovom Zakonu usklađuje se prema odredbama članka 88. u vezi s člankom 94. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Članak 15.

Ostvarivanje prava na mirovinu prema općem propisu

(1) Korisnik profesionalne mirovine koji nastavi raditi na poslovima iz članka 9. do 17. Zakona o mirovinskom osiguranju na kojima se staž osiguranja ne računa s povećanim trajanjem i navrši najmanje godinu dana staža osiguranja, nakon prestanka osiguranja može ostvariti i razmjerni dio prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju uz ispunjenje propisanih uvjeta iz članka 33., 34., 35., 180. i 182. toga Zakona.

(2) Korisnik profesionalne mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na osnovi kojih je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje, i na tim poslovima navrši najmanje godinu dana staža osiguranja, može nakon prestanka osiguranja ostvariti pravo i na razmjerni dio prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, uz ispunjenje propisanih uvjeta iz članka 33., 34., 35., 180. i 182. toga Zakona.

(3) Korisniku profesionalne mirovine propisani uvjet navršenog mirovinskog staža odnosno staža osiguranja iz članka 33., 34., 35., 180. i 182. Zakona o mirovinskom osiguranju utvrđuje se na temelju ukupno ostvarenog mirovinskog staža u koji je uračunat i staž osiguranja s povećanim trajanjem.

(4) Korisniku profesionalne mirovine razmjerni dio mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju određuje se na temelju ukupnog mirovinskog staža bez uračunavanja staža osiguranja s povećanim trajanjem.

(5) Razmjerni dio mirovine određuje se tako da se prosječni vrijednosni bodovi izračunavaju primjenom članka 81. Zakona o mirovinskom osiguranju samo na temelju plaća odnosno osnovica ostvarenih za razdoblje staža osiguranja po osnovi zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti tijekom radnog vijeka na poslovima na kojima se staž osiguranja ne računa s povećanim trajanjem, pomnože s mirovinskim stažem bez staža osiguranja s povećanim trajanjem ostvarenim na radnim mjestima izvan poslova iz članka 3. ovoga Zakona prije i nakon ostvarene profesionalne mirovine i s aktualnom vrijednosti mirovine na dan ostvarivanja prava na mirovinu prema članku 33., 34., 35., 180. i 182. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(6) Razmjerni dio mirovine iz stavka 1. i 2. ovoga članka povećava se za 27%.

(7) Svota najniže mirovine određuje se na svotu profesionalne mirovine zajedno s razmjernim dijelom prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine odnosno invalidske mirovine.

(8) Svota profesionalne mirovine zajedno s razmjernim dijelom prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine odnosno invalidske mirovine ne može biti veća od svote najviše mirovine.

Članak 16.

(1) Osiguraniku iz članka 3. ovoga Zakona koji ne ispunjava propisane uvjete za stjecanje prava na profesionalnu mirovinu na osnovi ostvarenog staža osiguranja s povećanim trajanjem, pripada pravo na razmjerni dio mirovine određene prema članku 11. ovoga Zakona ostvarenjem prava na prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu iz članka 33., 34., 35., 180. i 182. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(2) Razmjerni dio mirovine izračunate prema članku 11. ovoga Zakona je sastavni dio prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine ostvarene prema članku 33., 34., 35., 180. i 182. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Članak 17.

Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje

(1) Osiguraniku koji je obvezno osiguran i prema Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima ukupna kapitalizirana sredstva s osobnog računa člana mirovinskog fonda Središnji registar osiguranika prenijet će u državni proračun nakon ostvarivanja prava na mirovinu, a Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje bivšem članu mirovinskog fonda odrediti će profesionalnu mirovinu prema člancima 7. do 10. ovoga Zakona isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

(2) O prijenosu sredstava s osobnih računa iz stavka 1. ovoga članka Središnji registar osiguranika mjesečno izvještava Ministarstvo financija i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

III. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 18.

Podredna primjena propisa

(1) Na sva pitanja u vezi s korištenjem prava i postupkom za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona, odnosno pravima iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuje se Zakon o mirovinskom osiguranju.

(2) Prava prema ovome Zakonu ostvaruju državljani Republike Hrvatske, a strani državljani samo ako ih ne ostvaruju od države čiji su državljani ili od države na čijem području imaju prebivalište.

Članak 19.

Financiranje

Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu za pokrivanje obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine prema ovome Zakonu.

Članak 20.

Ranije započeti postupci

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona završit će se prema propisima koji su bili na snazi do njegovog stupanja na snagu, ako je to za osiguranika povoljnije.

Članak 21.

(1) Osiguranici iz članka 3. ovoga Zakona koji su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečeni na dužnostima odnosno poslovima na kojima su bili obvezno mirovinski osigurani prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, broj 128/2009, 129/2000, 16/2001, 22/2002 i 41/2008, 97/2012 i 118/2012 - u daljem tekstu: Zakon o DVO, PS i OSO), stječu pravo s osnova obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu pod uvjetima i na način propisan člankom 4. i 6. Zakona o DVO, PS i OSO do 31. prosinca 2028., ako je to za njih povoljnije od profesionalne mirovine prema ovome Zakonu.

(2) Mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se primjenom članka 7. do 9.a Zakona o DVO, PS i OSO uz primjenu Zakona o smanjenju mirovina određenih odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 71/2010, 130/2011 i 157/2013).

Članak 22.

Prestanak važenja propisa

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti:

1. Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, broj 128/2009, 129/2000, 16/2001, 22/2002 i 41/2008, 97/2012 i 118/2012), osim odredbi članka 4. i 6. toga Zakona, koje za osiguranike iz članka 3. ovoga Zakona zatečene na tim dužnostima odnosno poslovima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti 31. prosinca 2028.
2. Zakon o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja („Narodne novine,“ broj 153/2005. i 152/2008.) prestaje važiti 31. prosinca 2028.
3. Članak 129. a stavak 2. Pomorskog zakonika (Narodne novine, br.181/2004, 76/2007, 146/2008, 61/2011, 56/2013 i 26/2015) prestaje važiti 31. prosinca 2028.

Članak 23.

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

Obrazloženje

Uz članak 1. Ovom se odredbom uređuje predmet zakona, a to su prava i uvjeti za ostvarivanje prava iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti za osiguranike kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema važećim propisima.

Uz članak 2. Ovom se odredbom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća 79/7EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti, kada se pravo ostvaruje / određuje na poseban povoljniji način te je na taj način hrvatsko zakonodavstvo usklađeno s pravnom stečevinom Europske unije.

Uz članak 3. Ovom se odredbom određuje krug osiguranika koji ostvaruju pravo iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, prema ovome zakonu, pod povoljnijim uvjetima, s obzirom da nakon određene dobi osiguranici iz ovoga članka koji su zaposleni i rade na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima te poslovima i zadacima odnosno dužnostima i koji nakon određene dobi, zbog otežanih uvjeta rada i prirode poslova koje obavljaju, nisu u mogućnosti raditi do navršene starosne dobi za ostvarivanje prava prema općem propisu.

Predlaže se da prava iz mirovinskog osiguranja prema ovome Zakonu ostvaruju osiguranici kojima se pravo na mirovinu priznaje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, ali im se dobna granica propisana za stjecanje prava na mirovinu snižava prema uvjetima iz Zakona o stažu kao npr. baletni plesači, kontrolori letenja, monter, bušači, vozači teških vozila, ronioci i dr., zatim članovi posade broda, profesionalni vatrogasci, zaposlenici na poslovima razminiranja, državni službenici - djelatne vojne osobe, policijski službenici, ovlaštene službene osobe pravosuđa na poslovima izvršavanja kazne zatvora i mjera pritvora te odgojnih mjera upućivanja u odgojni zavod i osiguranja pravosudnih tijela, osobe s posebnim ovlastima u sigurnosno-obavještajnom sustavu.

Uz članak 4. Ovom se odredbom opisuju pojedini pojmovi koji se koriste u zakonu, kao što su pojam osiguranici, zaposlenici na poslovima razminiranja, djelatne vojne osobe, policijskog službenika, ovlaštene službene osobe s posebnim dužnostima i ovlastima u sigurnosno obavještajnom sustavu, ovlaštene službene osobe pravosuđa na poslovima izvršavanja kazne zatvora te pojam profesionalnog vatrogasca. Odredbom je također definiran pojam profesionalne mirovine.

Uz članak 5. Ovom se odredbom propisuje neutralnost izraza korištenih u ovom Zakonu u odnosu na njihovo rodno značenje, tj. da se izrazi koji se koriste u Zakonu odnose jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 6. Ovom se odredbom propisuje da osiguranici ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju kao radnici i s njima izjednačene osobe, ukoliko se drugačije ne propiše ovim Zakonom. Propisan je i osnovni uvjet za ostvarivanje prava na profesionalnu mirovinu, - a to je najmanje 20 godina staža osiguranja i to u efektivnom trajanju na radnom mjestu, zanimanju, poslovima odnosno dužnostima iz članka 3. ovoga Zakona, a također se propisuju negativni uvjeti ispunjenjem kojih nije moguće steći pravo na profesionalnu mirovinu (ukoliko je osiguraniku služba prestala zbog počinjenog kaznenog djela, stegovnog prijestupa, uz nečastan otpust ili radi samovoljnog napuštanja službe).

Propisano je da će se vrijeme provedeno na poslovima iz članka 3. koje se do stupanja na snagu ovoga Zakona računalo s povećanim trajanjem u odgovarajućem omjeru ovisno o stupnju otežanosti uvjeta rada i složenosti poslova uračunati kod određivanja mirovine u ukupni mirovinski staž za razdoblje provedeno na tim poslovima do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 7. Predloženom odredbom propisuju se uvjeti za stjecanje prava na profesionalnu mirovinu za sve kategorije osiguranika iz članka 3. ovoga Zakona. To pravo ovi osiguranici ostvaruju kada kumulativno ispune uvjete propisane starosnu dobi i efektivni staž osiguranja od najmanje 20 godina na poslovima provedenim na radnim mjestima, dužnostima odnosno poslovima iz članka 3. ovoga Zakona.

Uz članak 8. Ovim člankom predlaže se razvrstavanje radnih mjesta, zanimanja, poslova i dužnosti iz članka 3. ovoga Zakona u četiri kategorije prema vremenu provedenom na radnim mjestima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema općem ili posebnom propisu.

Uz članak 9. Ovim člankom predlažu se uvjeti propisane starosnu dobi od 50 do 56 godina i 8 mjeseci života uz efektivni staž osiguranja od najmanje 20 godina na poslovima provedenim na radnim mjestima, dužnostima odnosno poslovima iz članka 3. ovoga Zakona ovisno o kategoriji radnog mjesta.

Predlaže se da se osiguraniku iz članka 3. ovoga Zakona koji iznimno zbog potrebe posla ostaje u radnom odnosu na kategoriziranom radnom mjestu dulje od propisane starosne dobi od 50 do 56 godina i 8 mjeseci života ponovno određuje profesionalna mirovina.

Ujedno se predlaže izračun godina života za ispunjenje uvjeta starosne dobi potrebne za ostvarivanje prava na mirovinu u situaciji kada je osoba iz članka 3. ovoga Zakona radila na radnim mjestima, zanimanjima, poslovima i dužnostima različite kategorizacije odnosno povećanja staža osiguranja (12:18, 12:16, 12:15, 12:14).

Uvjet godina života izračunava se na način da se utvrdi trajanje staža osiguranja provedeno na pojedinim kategoriziranim poslovima i izrazi u decimalnom broju te se zatim utvrđuje udio trajanja pojedinog vremena provedenog na tim poslovima u odnosu na ukupno trajanje

vremena provedenog na tim poslovima. Utvrđeni udio stavlja su u omjer sa propisanim godinama života za tu kategoriju radnog mjesta te zbroj tako izračunatih godina života izražen u decimalnom broju čini uvjet godina života za profesionalnu mirovinu.

Također se predlaže da u se ukupni mirovinski staž koji je navršen u godinama i mjesecima, računa na način izračuna prema Zakonu o mirovinskom osiguranju tako da se za svaki dodatni mjesec navršenoga staža punim godinama dodaje po 0,0834.

Također se predlažu dvije iznimke u pogledu propisanih uvjeta godina života i staža osiguranja potrebnih za ostvarivanje prava na mirovinu. Iznimno zaposlenici na poslovima razminiranja, a to su pirotehničari zaposleni u trgovačkim društvima, kod obrtnika i Hrvatskom centru za razminiranje koji neposredno obavljaju poslove razminiranja, pirotehnički nadzornici i pirotehnički nadglednici zaposleni u Hrvatskom centru za razminiranje te inspektori Ministarstva unutarnjih poslova koji obavljaju poslove inspeksijskog nadzora nad obavljanjem poslova humanitarnog razminiranja, mogu ostvariti pravo na profesionalnu mirovinu kada neovisno o godinama života navrše najmanje 25 godina mirovinskog staža od čega najmanje 8 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju na poslovima pretraživanja, razminiranja, nadzora ili tehničkog izvida. Također, iznimno i vojnici odnosno mornari koji na temelju tri ugovora o službi na određeno vrijeme mogu ostvariti najviše 15 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju, mogu ostvariti pravo na profesionalnu mirovinu kada navrše 50 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Ujedno se predlaže da profesionalnu mirovinu može ostvariti i osoba koja na dan stjecanja prava na mirovinu nema svojstvo osobe iz članka 3. ovoga Zakona, ako ispunjava propisane uvjete za ostvarivanje prava na tu mirovinu.

Uz članak 10. Ovim člankom omogućuje se stjecanje prava na profesionalnu mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti za puno radno vrijeme ili potpunog gubitka radne sposobnosti, za sve osiguranike iz članka 3. ovoga Zakona prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, a za djelatne vojne osobe, policijske službenike, službene osobe u sigurnosno-obavještajnom sustavu i ovlaštene službene osobe u pravosuđu, na temelju zdravstvene nemogućnosti obavljanja ogovarajuće službe i slijedno tome na temelju rješenja zdravstvene komisije MORH-a odnosno MUP-a, odnosno čelnika sigurnosno obavještajnog sustava, uz primjenu odredbi članka 56. do 59. Zakona o mirovinskom osiguranju utvrdit će kod tih osiguranika najmanje postojanje djelomičnog gubitka radne sposobnosti za puno radno vrijeme ili potpunog gubitka radne sposobnosti.

Uz članak 11. Predlaže se da se profesionalna mirovina iz članka 7. ovoga Zakona i profesionalna mirovina zbog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 10. ovoga Zakona određuje primjenom članka 79. Zakona o mirovinskom osiguranju odnosno da se vrijednosni bodovi utvrđuju na temelju plaća odnosno osnovica ostvarenih od 1. siječnja 1970. u bilo kojih za osiguranika najpovoljnijih uzastopnih 5 kalendarskih godina do godine

prije ostvarivanja prava, te utvrde prosječni vrijednosni bodovi i osobni bodovi za određivanje mirovine, u skladu s člankom 81. do 84. i 86. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Predlaže se da polazni faktor (opseg u kojemu se uzimaju vrijednosni bodovi za izračun mirovine) za određivanje profesionalne mirovine i profesionalne – mirovine zbog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iznosi 1,0.

Također se propisuju mirovinski faktori za određivanje profesionalne mirovine, te se predlaže da mirovinski faktor za određivanje profesionalne mirovine iznosi 1,0, kao i za određivanje invalidske mirovine zbog potpunog gubitka potpunog gubitka radne sposobnosti, a zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti 0,80.

Predlaže se povećanje mirovine za 27 % korisniku profesionalne mirovine i time se uskladi sa istovrsnim povećanjem mirovina u općem mirovinskom sustavu.

Ujedno se predlaže da se korisniku kojemu profesionalna mirovina ili profesionalna – mirovina zbog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti - iznosi manje od najniže mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju odredi najniža mirovina prema općem propisu, a korisniku kojemu je ta mirovina veća od najviše mirovine da se ograniči primjenom instituta najviše mirovine iz članka 1. i 2. Zakona o najvišoj mirovini (Narodne novine, broj 162/1998 i 82/2001).

Uz članak 12. Predlaže se da korisnik profesionalne mirovine koji je nakon stjecanja prava nastavio raditi na poslovima iz članka 3. ovoga Zakona i koji je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja ostvariti pravo na novu profesionalnu mirovinu. Nova mirovina odredit će se prema članku 11. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom stažu osiguranja s povećanim trajanjem i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na profesionalnu mirovinu.

Također se predlaže da korisniku profesionalne mirovine najniža mirovina ne pripada za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti.

Uz članak 13. Predlaže se da se korisniku profesionalne mirovine koji se tijekom korištenja prava zaposli ili počne obavljati djelatnost isplata profesionalne mirovine nastavlja se od dana zaposlenja u visini 50% od pripadajuće svote mirovine, da se vojniku odnosno mornaru na temelju ugovora o službi na određeno vrijeme koji se tijekom korištenja prava zaposli ili počne obavljati djelatnost isplata profesionalne mirovine nastavlja od dana zaposlenja u visini 25% od pripadajuće svote mirovine, a korisniku profesionalne mirovine koji je do ostvarivanja prava na tu mirovinu navršio najmanje 25 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju, prema kategoriji radnog mjesta, zanimanja, poslova i dužnosti iz članka 8. ovoga Zakona i ako mu je prestao radni odnos odnosno služba na radnom mjestu, zanimanju, poslovima i dužnosti iz članka 3. ovoga Zakona, koji se tijekom korištenja prava zaposli ili počne obavljati drugu djelatnost isplata profesionalne mirovine nastavlja s od dana zaposlenja u visini 70% od pripadajuće svote mirovine.

Također se predlaže da se korisniku profesionalne mirovine koji nastavi raditi u istom sustavu na poslovima iz članka 3. ovoga Zakona ili se tijekom korištenja prava na profesionalnu mirovinu zaposli u istom sustavu na poslovima iz članka 3. ovoga Zakona ne isplaćuje se profesionalna mirovina.

Uz članak 14. Ovom se odredbom uređuje način usklađivanja mirovina stečenih prema ovome Zakonu i to na način kako je to propisano Zakonom o mirovinskom osiguranju.

Uz članak 15. Ovom se odredbom omogućava korisniku profesionalne mirovine koji nastavi raditi u istom sustavu, ali ne na poslovima sa uvećanim stažem osiguranja iz članka 3. ovoga Zakona kao i korisniku profesionalne mirovine koji se nakon raskida radnog odnosa zaposli ili počne obavljati djelatnost na osnovi kojih je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje da može nakon prestanka tog osiguranja, ako navrši najmanje jednu godinu staža osiguranja, uz profesionalnu mirovinu ostvariti i razmjerni dio starosne ili prijevremene starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika prema uvjetima mirovinskog staža, odnosno staža osiguranja i starosne dobi iz članka 33., 34., 35., 180. i 182. Zakona o mirovinskom osiguranju (općem propisu). Propisani uvjet navršenog mirovinskog staža odnosno staža osiguranja utvrđuje se na temelju ukupno ostvarenog mirovinskog staža u koji je uračunat i staž osiguranja s povećanim trajanjem.

Dodatni uvjet od najmanje jedne godinu dana staža osiguranja nakon ispunjenja uvjeta za profesionalnu mirovinu, analogan je uvjetu za određivanje nove prijevremene starosne ili prijevremene starosne mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, jer se istim kriterijima naknadno ostvarenog staža osiguranja u općem mirovinskom sustavu ostvaruje nova starosna mirovina ili prijevremena starosna mirovina ili starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika.

Također se predlaže da se korisniku profesionalne mirovine razmjerni dio mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju određuje na temelju ukupnog mirovinskog staža bez uračunavanja staža osiguranja s povećanim trajanjem. Razmjerni dio mirovine povećava se za 27% i time usklađuje sa istovrsnim povećanjem mirovina u općem mirovinskom sustavu.

Predlaže se da se svota najniže mirovine određuje na svotu profesionalne mirovine zajedno s razmjernim dijelom prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine odnosno invalidske mirovine te da svota profesionalne mirovine zajedno s razmjernim dijelom prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine odnosno invalidske mirovine ne može biti veća od svote najviše mirovine.

Uz članak 16. Ovom se odredbom omogućava osiguraniku iz članka 3. ovoga Zakona kome je prestao radni odnos odnosno služba na radnom mjestu, zanimanju, poslovima i dužnosti sa stažem osiguranja u uvećanom trajanju i koji ne ispunjava propisane uvjete za stjecanje prava na profesionalnu mirovinu na osnovi ostvarenog staža osiguranja s povećanim trajanjem, zbog ranijeg odlaska iz sustava, određivanje razmjernog dijela mirovine u visini profesionalne mirovine sukladno manje ostvarenom stažu osiguranja s povećanim trajanjem, ali tek prilikom

ostvarivanja prava na mirovinu iz Zakona o mirovinskom osiguranju. Razmjerni dio te mirovine izračunate prema ovome Zakonu je sastavni dio mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Uz članak 17. Ovom normom uređuje se da osiguraniku iz članka 3. ovoga Zakona koji je bio osiguran i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a ostvari pravo na profesionalnu mirovinu ili profesionalnu mirovinu zbog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti prema ovome Zakonu s osobnog računa člana mirovinskog fonda putem Središnjeg registra vraćaju u državni proračun, nakon ostvarene mirovine, a pravo na mirovinu se ostvaruje u skladu s člankom 1. ovoga Zakona isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

Uz članak 18. Ovom se odredbom uređuje podredna primjena propisa, tj. primjena Zakona o mirovinskom osiguranju (opći propis koji regulira prava iz mirovinskog osiguranja), u pitanjima koja nisu uređena ovim zakonom, kao i primjena Zakona o općem upravnom postupku u odnosu na sva pitanja koja se odnose na postupak ostvarivanja prava.

Uz članak 19. Ovom se odredbom propisuje način financiranja rashoda potrebnih za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja koja se ostvaruju pod povoljnijim uvjetima od uvjeta koji predviđa opći propis. Sredstva za pokrivanje tih obveza osiguravaju se iz državnog proračuna.

Uz članak 20. Ovom se odredbom propisuje da će se postupci koja su započeti i ostvaruju se do stupanja na snagu ovoga Zakona završiti prema propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu toga Zakona ako je to za osiguranika povoljnije.

Uz članak 21. Ovom normom predlaže se da članak 4. i 6. Zakona o pravima djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba za zatečene osiguranike iz članka 3. na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestanu važiti 31. prosinca 2028.

Uz članak 22. Ovom se odredbom uređuje koji propisi prestaju važiti stupanjem na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 23. Ovom se odredbom uređuje stupanje na snagu Zakona osmoga dana od objave u Narodnim novinama.